

De nieuwe Handelsregisterwet 2007

mr. W. Bosse¹

50

Onder de op 22 maart 2007 aangenomen Handelsregisterwet 2007 zal het nieuwe handelsregister functioneren als een nieuw integraal, digitaal basisregister van ondernemingen en rechtspersonen.

Daarnaast wordt een aantal nieuwe verplichte

1. Mr. W. Bosse is notaris bij Kennedy Van der Laan te Amsterdam.

inschrijvingen ingevoerd voor maatschappen, beroepsbeoefenaars die een onderneming drijven zoals advocaten, notarissen en artsen, eenmanszaken in de landbouw en visserij, publiekrechtelijke rechtspersonen (bijv. de Staat), verenigingen van eigenaars (VvE's) en kerkgenootschappen. Bovendien moet voortaan het handelsregisternummer van ondernemingen niet alleen op het briefpapier vermeld worden maar op alle gegevensdragers, zoals bijvoorbeeld e-mails. Een opgave tot inschrijving kan voortaan bij iedere kamer worden gedaan.

1. Inleiding; basisregister

Op 22 maart 2007 is de nieuwe Handelsregisterwet 2007 (*Stb.* 2007, 153) aangenomen. Deze zal op een bij Koninklijk Besluit te bepalen tijdstip in werking treden. Door deze wet zal het nieuwe handelsregister functioneren als een nieuw integraal, digitaal basisregister van ondernemingen en rechtspersonen. Een basisregister is een bestand van voor wettelijke taken vitale en/of veelvuldig benodigde gegevens over personen, organisaties, zaken, verrichtingen of gebeurtenissen, dat bij de wet als de enig officieel erkende registratie van desbetreffende gegevens is aangemerkt en dat in het gehele land verplicht wordt gebruikt door alle overheidsinstanties. Basisregistraties fungeren voor de overheid als unieke bron van essentiële, zogenoemde authentieke gegevens. In het bestuurlijke verkeer met burgers is de overheid verplicht deze gegevens te gebruiken opdat de burger gegevens die bekend zijn bij de overheid niet telkens opnieuw hoeft te verstrekken. De bedoeling is dat het stelsel van samenhangende basisregistraties op den duur leidt tot verbetering van de dienstverlening door de overheid tegen lagere uitvoeringskosten, tot vermindering van de administratieve lastendruk voor burgers en bedrijven alsmede tot verbetering van de handhaving. Omdat gebruikers twijfel aan de juistheid van een authentiek gegeven moeten melden, neemt de kwaliteit van de basisregistraties en daarmee de gegevenshuishouding van de overheid toe.

Naast het handelsregister zijn de andere basisregistraties de inmiddels aanvaarde Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA), Basisregistraties Kadaster en Topografie en Basisregistraties Adressen en Gebouwen (BAG) en de onlangs voorgestelde Basisregistratie Inkomens (BRI) en Basisregistratie Waarde Onroerende Zaken (BR WOZ). Het is de bedoeling dat de laatste twee genoemde basisregistraties in 2009 in werking treden.

Met een basisregister wordt gestreefd naar een compleet en zo actueel en volledig mogelijk register, dat bijdraagt aan de goede vervulling van publiekrechtelijke taken. Ondernemingen en rechtspersonen hoeven niet bestuursorganen op het herhaaldelijk vragen van gegevens die al binnen de overheid aanwezig zijn aan te spreken, maar kunnen het herhaaldelijk verstrekken van dezelfde gegevens eenvoudig weigeren. Concreet valt te denken aan de situatie dat een bestuursorgaan naar een onderneming (bijv. een bedrijf moet een aanvraag indienen) een formulier opstuurt waarop de bekende gegevens al zijn ingevuld. Een onderneming hoeft deze gegevens dan alleen te controleren. Als een bestuursorgaan een formulier instuurt zónder dat daarop de reeds bekende gegevens zijn ingevuld, kan een onderneming volstaan met het opgeven van het nummer en de in het handelsregister niet opgenomen gegevens.

2. Authentieke gegevens

Het basisregister voor ondernemingen en rechtspersonen kent twee soorten gegevens. Allereerst de authentieke gegevens die voor de uitvoering van publiekrechtelijke taken van belang zijn en van een zeer hoog kwaliteitsniveau zijn. Authentieke gegevens zijn genoemd in de art. 9 tot en met 15 van de nieuwe wet en zijn bijvoorbeeld gegevens aan wie de onderneming toebehoort. Bestuursorganen worden verplicht deze gegevens te gebruiken. Het verplicht gebruik van de authentieke gegevens door bestuursorganen is opgenomen in art. 30 Handelsregisterwet 2007. Dit is een uitwerking van het nieuwe doel dat aan het handelsregister wordt toegevoegd, te weten het registreren van alle ondernemingen en rechtspersonen als onderdeel van de gegevenshuishouding die bijdraagt aan het efficiënt functioneren van de overheid.

Ondernemingen en rechtspersonen die in het basisregister zijn opgenomen, behoeven de authentieke gegevens in beginsel niet meer te verstrekken aan bestuursorganen. Dit recht tot eenmalige gegevensverstrekking is opgenomen in art. 31 Handelsregisterwet 2007. Door het recht bij ondernemingen en rechtspersonen te leggen, hoeven zij niet bestuursorganen op het herhaaldelijk vragen van gegevens aan te spreken, maar kunnen zij het herhaaldelijk verstrekken van dezelfde gegevens eenvoudig weigeren. Uiteraard zal van dit artikel ook het effect uitgaan dat bestuursorganen die gegevens niet nodeloos vragen. Concreet valt te denken aan de situatie dat een bestuursorgaan naar een onderneming (bijv. een

bedrijf moet een aanvraag indienen) een formulier opstuurt waarop de bekende gegevens al zijn ingevuld. Een onderneming hoeft deze gegevens dan alleen te controleren. Als een bestuursorgaan een formulier instuurt zónder dat daarop de reeds bekende gegevens zijn ingevuld, kan een onderneming volstaan met het opgeven van het nummer en de in het handelsregister niet opgenomen gegevens.

Voor eenmalige gegevensverstrekking gelden dezelfde uitzonderingen als voor eenmalig gebruik. Uiteraard geldt de bepaling inzake eenmalige gegevensverstrekking ook niet als een bestuursorgaan de identiteit van een onderneming of rechtspersoon wil vaststellen. Dit is, om verwarring te voorkomen, expliciet in dit artikel vastgelegd. Dit betekent concreet dat een onderneming een nummer ter identificatie kan opgeven, waarna de hierbij behorende gegevens beschikbaar zijn. Verder kan een beroep op eenmalige gegevensverstrekking geen afbreuk doen aan de noodzakelijke medewerking van ondernemingen en rechtspersonen om juist in het register ingeschreven te staan. Een beroep op de eenmalige gegevensverstrekking is dan ook vooral aan de orde op het moment dat een onderneming of rechtspersoon aan een balie of bij het invullen van een formulier wordt verzocht zijn algemene gegevens nogmaals te verstrekken, terwijl daarvoor geen reden is uit hoofde van identiteitsvaststelling of de taakuitoefening.

Dan zijn er de niet-authentieke gegevens; deze dienen de doelen van het handelsregister: het bieden van rechtszekerheid in het economisch verkeer en het bevorderen van economische belangen van handel, industrie, ambacht en dienstverlening. Een niet-authentiek gegeven is bijvoorbeeld de tekeningsbevoegdheid. Deze worden bij algemene maatregel van bestuur vastgesteld (art. 17 letter a).

Voor een aantal gegevens zullen andere basisregisters leidend zijn, bijvoorbeeld de gemeentelijke basisregistratie voor persoonsgegevens voor de gene aan wie de onderneming toebehoort. Bij algemene maatregel van bestuur zullen basisregisters worden genoemd waarvan de gegevens worden overgenomen (art. 17 letter b). Als de gegevens in een ander basisregister, waaruit deze gegevens zijn overgenomen, wijzigen (bijvoorbeeld in de gemeentelijke basisregistratie het adres van een bestuurder of eigenaar van een onderneming), wijzigen deze gegevens ook in het handelsregister. Zo bestaat op dit moment een verbinding tussen het handelsregister en de GBA (art. 11 Handelsregisterwet 1996). Bepaalde persoonsgegevens worden uit de GBA overgenomen

in het handelsregister. Dit is in het klein een voorbeeld hoe de basisregistraties onderling zullen gaan functioneren.

Met uitzondering van het nummer dat strekt tot identificatie van natuurlijke personen (het in 2007 in te voeren burgerservicenummer (BSN) (Wetsvoorstel algemene bepalingen burgerservicenummer, *Kamerstukken* 30312) dat gelijk is aan en in de plaats treedt van het huidige so(ciaal)fi(scaal)nummer) kunnen de opgenomen gegevens en gedeponeerde bescheiden door eenieder worden ingezien (art. 21). Bepaalde gegevens zijn alleen voor bestuursorganen in te zien. Dit zijn het BSN en de informatie over de herkomst van gegevens, het BSN alleen indien verstrekking noodzakelijk is voor de uitvoering van een publieke taak van dat bestuursorgaan (art. 28 jo. art. 30).

De basis van de kwaliteit van het register bevindt zich bij de ingeschrevenen. Als een bestuursorgaan twijfelt aan de authentieke gegevens, bijvoorbeeld op het briefpapier staat een ander adres vermeld dan in het handelsregister, doet het een terugmelding aan de beheerder van het register (art. 32). De beheerder geeft dan aan de authentieke gegevens de status 'in onderzoek'. Tijdens de periode 'in onderzoek' is er geen sprake van verplicht gebruik van gegevens. Ook de regeling met betrekking tot eenmalige gegevensverstrekking geldt dan niet. Daarmee is een bestuursorgaan vrij om in geval van tijdsdruk een besluit te nemen.

Het uitgangspunt dat de kamers lijdelijk zijn, wordt verlaten met name waar het authentieke gegevens betreft. Dit betekent dat de kamers de mogelijkheid krijgen ambtshalve wijzigingen door te voeren (art. 38). Een kamer moet ervan overtuigd zijn dat een aangeleverd gegeven niet onjuist is alvorens dit gegeven in te schrijven. Bij twijfel kunnen de kamers zoals thans gebruikelijk, nadere bewijsstukken vragen. Daarnaast kunnen kamers een buitendienst inzetten om ter plekke de feitelijke situatie te onderzoeken. Kamers zullen, anders dan tot dusver, de inschrijving van kennelijk onjuiste gegevens mogen blijven weigeren en krijgen een ruime bevoegdheid om gegevens ambtshalve te corrigeren. Bij algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld met betrekking tot de criteria om een inschrijving te weigeren (art. 39 onder f).

3. Nieuwe inschrijvingsvereisten

Daarnaast leidt de invoering van het nieuwe handelsregister tot een aantal extra verplichtingen. Overeenkomstig de systematiek van de Handelsregisterwet 1996 is gekozen voor een opsomming

van ondernemingen en rechtspersonen die zich in het register in moeten schrijven. Met het oog op het wetsvoorstel inzake de vaststelling van Titel 7.13 (vennootschap) van het Burgerlijk Wetboek (*Kamerstukken* 28746), waarin de openbare vennootschap met of zonder rechtspersoonlijkheid is geïntroduceerd, is in art. 62 een

samenloopbepaling opgenomen. Deze samenloopbepaling heeft als effect dat als titel 7:13 van het Burgerlijk Wetboek tot stand komt, zonder separate wetswijziging de openbare vennootschap in het handelsregister ingeschreven moet worden. Vooruitlopend hierop is in art. 5 onder a. Handelsregisterwet 2007 een verplichting tot inschrijving van maatschappen opgenomen.

Volgens art. 5, onderdeel b, Handelsregisterwet 2007 moeten ook vrije beroepsbeoefenaren die een onderneming drijven, bij voorbeeld een notaris, advocaat of arts, in het register worden ingeschreven. Bij de vraag of er sprake is van een onderneming wordt dus niet langer onderscheid gemaakt tussen vrije beroepsbeoefenaren en anderen. Dit sluit aan bij het wetsvoorstel tot vaststelling van Titel 7.13 (vennootschap) van het Burgerlijk Wetboek (*Kamerstukken* 28746), waarin dit onderscheid ook geen rol speelt.

De in de Handelsregisterwet 1996 (art. 3 lid 2) voorkomende vrijstelling van de verplichting tot inschrijving voor ondernemingen die toebehoren aan een publiekrechtelijke rechtspersoon, ondernemingen waarin uitsluitend landbouw of visserij wordt uitgeoefend en die niet aan een rechtspersoon of vennootschap toebehoren, en ondernemingen waarin uitsluitend straathandel in de vorm van venten wordt uitgeoefend door de ondernemer of leden van zijn gezin, komt te vervallen.

De nieuw tot inschrijving verplichte eenmanszaken in de landbouw en visserij hoeven geen heffing aan de Kamers van Koophandel voor regio-stimulering en voorlichting te betalen.

In art. 6, eerste lid, onderdeel d, worden de publiekrechtelijke rechtspersonen genoemd die in het register worden ingeschreven. Hierbij is aangesloten bij art. 1 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Dit past bij de systematiek van het handelsregister, waar voor de inschrijving van privaatrechtelijke rechtspersonen ook nauw bij het Burgerlijk Wetboek wordt aangesloten. Niet is aangesloten bij het begrip 'bestuursorgaan', aangezien dat een groot aantal inschrijvingen met zich mee zou brengen, zonder dat dit bijdraagt aan een meer efficiënt functioneren van de overheid.

Eén van de publiekrechtelijke rechtspersonen is de Staat. Inschrijving van de Staat als zodanig is

weinig zinvol. Daarom is er voor gekozen om, in plaats van de Staat, de onderdelen van de Staat in te schrijven die het meest relevant zijn voor het handelsregister. Er is daarom in art. 6, eerste lid, onderdeel d, opgenomen dat in plaats van de Staat, de ministeries en de onderdelen van een eigen baten-lasten-dienst (met name agentschappen) moeten worden ingeschreven.

Er komt een apart register van publiekrechtelijke rechtspersonen als bedoeld in art 2:1 BW. Iedere publiekrechtelijke rechtspersoon krijgt een identificerend nummer en waar nodig een vestigingsnummer. Niet worden geregistreerd de statutaire zetel of deponeringsdatum van de statuten. In het handelsregister wordt ook de door een publiekrechtelijke rechtspersoon verleende volmacht tot het verrichten van privaatrechtelijke rechtshandelingen opgenomen (art. 16a).

Vanuit de wenselijkheid een brede inschrijfplicht te creëren wordt in art. 6, anders dan in de huidige situatie, naast de vereniging en de stichting ook de vereniging van eigenaars genoemd. VvE's nemen als zodanig deel aan het economisch verkeer en vaak gaat het dan om grote bedragen: het is dus van belang te weten wie de bestuurders van een VvE zijn. De VvE's zullen wijzigingen zoals bestuurswisselingen en statutenwijzigingen moeten gaan doorgeven. Daarnaast wordt in art. 6, eerste lid, onderdeel b, verwezen naar het begrip 'overige privaatrechtelijke rechtspersonen'. Het gaat hier om een restcategorie van toekomstige privaatrechtelijke rechtspersonen. Om zonder wetwijziging ook deze nieuwe categorieën mee te nemen in het register, is voor deze algemene omschrijving gekozen. Daarnaast zijn er enkele bestaande privaatrechtelijke rechtspersonen die niet in dit artikel met name genoemd zijn. Te denken valt hierbij bijvoorbeeld aan de boermarken (eeuwenoude verenigingen van een groep grondeigenaren die de gemeenschappelijke eigendommen van die grondeigenaren beheert (zie: www.rechtspersonenregister.nl)) of de fundaties (soort stichting waaraan door rijke particulieren uit religieuze overwegingen woningen in beheer werden gegeven voor gebruik door armen).

Ook is nieuw dat kerkgenootschappen in het register ingeschreven moeten worden, ongeacht de vraag of zij een onderneming drijven (art. 6, eerste lid, onderdeel c). Hier valt een parallel te trekken met stichtingen, die ook in het register moeten worden ingeschreven. Ook in dit geval is niet relevant of een stichting al dan niet een onderneming drijft. Voor de vraag wanneer er sprake is van een kerkgenootschap wordt aansluiting gezocht bij art. 2 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek.

Bij algemene maatregel van bestuur wordt bepaald op welke wijze de organisatie waarvan één of meer kerkgenootschappen deel uitmaken, wordt ingeschreven in het handelsregister en tevens kan worden bepaald of en in hoeverre zelfstandige onderdelen of lichamen waarin zij zijn verenigd, moeten worden ingeschreven in het handelsregister.

Zelfstandige onderdelen van kerkgenootschappen worden vrijgesteld van het jaarlijks betalen voor inschrijving in het handelsregister.

4. Overige wijzigingen

Anders dan in de Handelsregisterwet 1996 wordt in het nieuwe art. 18 lid 6 Handelsregisterwet 2007 expliciet bepaald dat een opgave tot inschrijving bij iedere kamer kan worden gedaan. Indien de opgave wordt gedaan bij een andere kamer dan de kamer waar de onderneming of rechtspersoon is gevestigd, zullen de gegevens worden doorgestuurd naar deze kamer. Deze procedure leidt er echter niet langer toe dat opgave maar bij één kamer kan worden gedaan. Er zijn thans twee heffingen: één voor de register-taak en één voor de regiostimulering, beide verschillen per kamer. Voor de registrertaa komt er één landelijk uniform basisbedrag dat ingevolge door de Minister jaarlijks zal worden vastgesteld. Hierdoor is het niet meer van belang waar een onderneming of rechtspersoon opgave doet. Een ondernemer die zijn in Maastricht te vestigen onderneming wil inschrijven kan hiervoor bijvoorbeeld bij de kamer in Amsterdam terecht. Dit heeft aanzienlijke voordelen vanuit het oogpunt van efficiency en de vermindering van administratieve lasten. Gelet op het voorstaande, zijn de art. 6, 7, 12 en 13 van de Handelsregisterwet 1996 niet meer nodig, en komen derhalve niet in dit hoofdstuk terug.

Ingeschreven ondernemingen en rechtspersonen kunnen, op basis van de Wet op de kamers van koophandel en fabrieken 1997, verplicht zijn om ook andere bijdragen aan een kamer te betalen, de zogenaamde heffing 2 en 3. Hiervoor kan wel per kamer een tarief worden vastgesteld, dat wordt doorberekend aan ondernemingen die in een bepaalde regio zijn gevestigd. Zelfstandige onderdelen van kerkgenootschappen worden vrijgesteld van het jaarlijks betalen voor inschrijving in het handelsregister. De nieuw in te schrijven agrarische bedrijven hoeven geen heffing aan de kamer voor regiostimulering en voorlichting te betalen. Art. 27 Handelsregisterwet 2007 is gebaseerd op art. 25 van de Handelsregisterwet 1996 en regelt de verplichting tot vermelding van het in het re-

gister opgenomen nummer op bij voorbeeld briefpapier. Dit artikel is mede gebaseerd op art. 4 van de richtlijn 68/151/EEG, de Eerste Vennootschapsrichtlijn. Art. 4 van deze richtlijn is gedeeltelijk geïmplementeerd in Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (art. 2:75/186 BW) en, voor zover het de vermelding van het nummer betreft, in art. 25, eerste lid, van de Handelsregisterwet 1996. Art. 4 is gewijzigd bij richtlijn nr.

2003/58/EG. Nieuw element is dat het niet uitmaakt of brieven en orders op papier of via een andere gegevensdrager zijn vastgelegd, bijvoorbeeld in een e-mail. De verplichting tot het vermelden van een nummer is opgedragen aan de in het register opgenomen ondernemingen en rechtspersonen, tenzij aan een rechtspersoon geen onderneming toebehoort. Op deze wijze wordt de rechtszekerheid in het economisch verkeer bevorderd en worden geen onnodige verplichtingen opgelegd.

VvE's hoeven niet het handelsregisternummer op het briefpapier te vermelden aangezien aan een VvE geen onderneming toebehoort.

5. Invoering

De artikelen van deze wet treden in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor verschillende artikelen en onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

Ondernemingen en rechtspersonen die zich onder de nieuwe wet moeten inschrijven en voordien niet ingeschreven waren krijgen na inwerkingtreding van de nieuwe wet een termijn van 18 maanden om aan hun verplichting tot opgave van de eerste inschrijving te voldoen. In de nieuwe wet wordt het mogelijk gemaakt om gegevens van nieuw in te schrijven ondernemingen en rechtspersonen, die elders in een register voorkomen, te gebruiken voor de eerste inschrijving bij het register. Gedacht wordt hier in de eerste plaats aan het bedrijvenregister van de Belastingdienst. Het doel van de registers waarin deze gegevens, wellicht ook persoonsgegevens, zijn opgenomen, zal vaak niet voorzien in het gebruik van deze gegevens voor het doel nieuwe ondernemingen en rechtspersonen eenvoudig in het register in te schrijven. Dit wordt een 'omgekeerde enquête' genoemd. De ondernemingen wordt gevraagd die gegevens te controleren en ze aan te vullen met de overige in het register op te nemen gegevens. Ten behoeve van de inschrijving van VvE's zal gebruik worden gemaakt van het Kadaster, waar VvE's als gevolg van de splitsingsakte van appartementen staan ingeschreven. Waar dit mogelijk is zullen VvE's op basis van een omgekeerde en-

quête benaderd worden in verband met de inschrijving in het handelsregister. Waar dit niet mogelijk is, zal via publiciteit aandacht worden gevraagd bij de VvE's voor inschrijving in het handelsregister.

Streven is zo veel mogelijk bepalingen onmiddellijk in werking te laten treden.